

Tadeusz Fąk Teresa Skrzypczyk Anita Kaik-Woźniak

Wyższa Szkoła Bankowa
we Wrocławiu

Akademia Wychowania Fizycznego
we Wrocławiu

Analiza realizacji strategii w zakresie rekreacji i sportu we Wrocławiu – stan i uwarunkowania

Streszczenie. Współcześnie obserwuje się coraz większe zainteresowanie społeczności lokalnych rekreacją ruchową wszystkich grup wiekowych. Zapewnienie społeczności lokalnej ciekawej oferty w zakresie aktywności ruchowej, popartej działaniami edukacyjnymi i promocyjnymi stwarza szansę na wykształcenie się w społeczeństwie pozytywnych nawyków związanych z podejmowaniem codziennej aktywności fizycznej. Działania w tym zakresie prowadzone są przez miasto Wrocław, które w lipcu 2001 r. zatwierdziło „Strategię Wrocławia w zakresie rekreacji ruchowej i sportu”. Założenia tej strategii są systematycznie monitorowane, czego przykładem jest niniejsze opracowanie prezentujące analizę materiału badawczego z informacjami o stanie realizacji wyznaczonych zadań dla strategii. W koncepcji zbierania materiału badawczego zastosowano metodę sondażu diagnostycznego z technikami badawczymi; wywiadu, obserwacji i analizy dokumentów. Szczegółowa analiza zebranego materiału potwierdziła również hipotezę, że działania miasta Wrocław mają istotny wpływ na dynamiczny rozwój bazy rekreacyjno-sportowej oraz zakres oferowanych usług, a tym samym na powiększanie się liczby osób aktywnie ruchowo spędzających czas wolny.

Słowa kluczowe: zdrowy styl życia, aktywność fizyczna, oferta rekreacji ruchowej, strategia rekreacji i sportu we Wrocławiu

Wstęp

Współcześnie coraz większe zainteresowanie zarówno ludzi młodych, jak i osób starszych, skierowane jest na szeroko rozumiany sport masowy, nazywany

inaczej sportem dla wszystkich lub rekreacją ruchową. Człowiek żyjący w dzisiejszym świecie musi sprostać wielu zadaniom stawianym przez pracodawcę, środowisko rodzinne i inne jednostki wpływające na jakość życia. W znacznej mierze efektywność podejmowanych przez człowieka działań jest związana z możliwością regeneracji sił psychofizycznych w czasie wolnym¹. Na podstawie wnikliwie prowadzonych badań przez wiele lat udowodniono, jak ważny jest element ruchu w życiu każdego człowieka niezależnie od płci, wykształcenia czy pochodzenia. „W badaniach naukowych udowodniono, że jednym z najskuteczniejszych środków służących lepszemu zdrowiu jednostki i populacji jest ruch. Wartość tego środka [...] należy dostrzegać z perspektywy całego cyklu życiowego człowieka – od dzieciństwa do późnej starości”². Odwołując się do nazwy sportu dla wszystkich, podkreślona zostaje tutaj informacja, że człowiek niezależnie od fazy życia, w jakiej się znajduje, potrzebuje ruchu. Zmianie ulegają natomiast formy jej podejmowania, ponieważ zmieniają się preferencje i oczekiwania. Rekreacyjny styl życia przejawia się jako zespół wartości warunkujących utrzymanie, bądź przywrócenie utraconego zdrowia.

Rekreacja ruchowa może być podejmowana w różnych środowiskach o rozmaitych warunkach. Może odbywać się w zamkniętej przestrzeni, czyli różnorodnego rodzaju przystosowanych do tego obiektach (pływalni, hali sportowo-rekreacyjnej, sali gimnastycznej, sali fitness itp.) oraz na świeżym powietrzu (boisku, terenach zielonych, zewnętrznym placu zabaw itp.). Wybór form rekreacji zależy od osób ją podejmujących. Na podjęcie decyzji, oprócz własnych upodobań, ma wpływ także dostępność do infrastruktury rekreacyjno-sportowej. To właśnie ona oraz możliwości stwarzane przez miasto Wrocław stały się przedmiotem zainteresowania w niniejszej pracy. Władze, których zadaniem jest sprzyjanie rozwojowi sportu, mogą przez swoje działania zwiększać wspomnianą infrastrukturę i zachęcać do aktywnego wypoczynku podejmowanego w czasie wolnym³.

Znaczenie miejsca zamieszkania i podejmowania aktywnych form spędzania czasu wolnego zostało udokumentowane w badaniach przeprowadzanych przez Główny Urząd Statystyczny w 2008 r. Według GUS rekreacja ruchowa realizowana jest najchętniej w miejscu zamieszkania, bądź w jego pobliżu. Czynniki otoczenia, ma zatem niezmiernie ważne znaczenie w inspirowaniu do aktywnego wypoczynku bądź jego hamowaniu. „Brak dostępu do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej nie wpływa pozytywnie na upowszechnianie uczestnictwa w ruchu rekreacyjnym”⁴.

¹ J. Dumazediere, *Current problems of the sociology of leisure*, w: M. Kwilecka, Z. Brożek, *Bezpośrednie funkcje rekreacji*, AlmaMer, Warszawa 2007, s. 63.

² *Podstawy rekreacji i turystyki*, red. S. Toczek-Werner, AWF, Wrocław 2005, s. 16.

³ Ustawa o sporcie z 25 czerwca 2010 r., rozdział 6, art. 27.

⁴ *Uczestnictwo Polaków w sporcie i rekreacji ruchowej w 2008 roku*, GUS, Warszawa 2009, s. 26.

Bliskość infrastruktury rekreacyjno-sportowej została również wskazana jako najbardziej pożądana cecha terenów rekreacyjnych we wcześniejszych badaniach sondażowych dotyczących potrzeb rekreacyjnych mieszkańców stolicy Dolnego Śląska. Blisko połowa uczestników badań (49,7%) odbywających się podczas jednej z wrocławskich imprez o charakterze rekreacyjno-sportowym pod hasłem „Maraton Wrocław” uznała bliskość zaplecza do uprawiania aktywności ruchowej za najważniejszy element. Kolejne wypowiedzi respondentów miały związek z jakością wyposażenia (22,8%) czy atrakcyjną estetycznie okolicą (20,7%). Potrzeba zagospodarowania terenów pozostających w granicach Wrocławia została również ukazana w pytaniu dotyczącym barier w podejmowaniu rekreacji ruchowej. Najważniejszymi z nich był brak czasu wolnego (36,9%) i środków finansowych (24,8%), natomiast na trzecim miejscu wśród przyczyn niespełnienia aktywnie czasu wolnego pojawił się właśnie brak właściwego zagospodarowania rekreacyjnego (19,7%)⁵.

W czasopiśmie „Turystyka i Rekreacja” z roku 2008 A. Kaik-Woźniak i T. Fąk znaczącą rolę w zakresie inicjowania, propagowania i rozwijania rekreacji ruchowej przypisali instytucjom publicznym⁶. W artykule zatytułowanym *Oferta Wrocławia w zakresie rekreacji ruchowej w opinii mieszkańców miasta* jednoznacznie stwierdzono, że powinność ta, jak również obowiązek upowszechniania aktywności ruchowej spoczywa na samorządach wojewódzkich, marszałkowskich, powiatowych, miejskich i gminnych. Publikacja odwołuje się do Strategii Wrocławia w zakresie rozwoju rekreacji i sportu zatwierdzonej i realizowanej od 2001 r. W tym roku mija już 10 lat od jej obowiązywania, zatem czas na analizę tego dokumentu oraz działań miasta, które były podjęte w tym czasie.

1. Założenia badawcze

W niniejszej pracy zastanawiano się, jakie działania są podejmowane przez sektor publiczny na poziomie lokalnym w zakresie rekreacji ruchowej, a zatem celem badań była diagnoza działań podejmowanych przez miasto Wrocław w zakresie rozwoju sportu dla wszystkich. Zainteresowano się następującymi zagadnieniami:

1. Na podstawie jakich dokumentów miasto Wrocław realizuje założenia strategiczne dotyczące rozwoju rekreacji ruchowej?

⁵ K. Perechuda, W. Cieśliński i in., *Raport o stanie i perspektywach rekreacji i sportu we Wrocławiu*, AWF, Wrocław 2000, s. 122-123.

⁶ T. Fąk, A. Kaik-Woźniak, *Oferta Wrocławia w zakresie rekreacji ruchowej w opinii mieszkańców miasta*, „Turystyka i Rekreacja”, AWF, Warszawa 2008, t. 4.

2. Jakie były i są zadania miasta w zakresie rozwoju rekreacji?

3. Jakie działania były podjęte w ostatnich latach przez miasto Wrocław świadczące o rozwoju rekreacji?

W pracy założono również, że działania miasta Wrocław mają wpływ na wielkość zaplecza sportowo-rekreacyjnego oraz różnorodność oferowanych usług, a tym samym na powiększanie się liczby mieszkańców aktywnie spędzających czas wolny.

Określenie szczegółowych pytań pozwoliło na uporządkowanie obszernego materiału badawczego. Został on zebrany w roku 2010 metodą sondażu diagnostycznego przy wykorzystaniu następujących technik badawczych: analizy dokumentów, wywiadów i obserwacji. Rozpatrzono zapisy w ustawie o kulturze fizycznej, ustawie o sporcie, Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015, Strategii Sportu w Polsce do roku 2015, Strategii Wrocławia w zakresie rekreacji i sportu z 2001 roku, Strategii rozwoju turystyki dla miasta Wrocławia na lata 2008-2013 oraz Strategii „Wrocław w perspektywie 2020 plus”, jak również dokumenty wykonawcze związane szczególnie z zadaniami wyznaczonymi przez strategię Wrocławia w zakresie rekreacji i sportu z 2001 r.

Kolejną techniką zbierania materiału badawczego był wywiad pośredni i bezpośredni z pracownikami Wydziału Inżynierii Miejskiej czy Biura Sportu, Turystyki i Rekreacji we Wrocławiu, a także obserwacja własna – bierna dotycząca stanu rozwoju infrastruktury rekreacyjno-sportowej i podejmowanych inwestycji.

2. Wyniki i dyskusja

Dokumenty dotyczące rekreacji ruchowej są formułowane na różnych szczeblach zarządzania: państwowym, regionalnym oraz lokalnym. Wszystkie postawione cele muszą być ze sobą spójne, realne i tworzyć jedną całość. Na najwyższym, państwowym szczeblu pojęcie rekreacji w ustawie o sporcie jest zastąpione bardziej ogólnym określeniem: sport dla wszystkich. Kolejnym, istotnym formalnym zapisem jest Strategia Rozwoju Kraju – „jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia wyznacza cele oraz identyfikuje obszary uznane za najważniejsze z punktu widzenia osiągnięcia tych celów [...]. Uwzględnia jednocześnie najważniejsze trendy rozwoju światowej gospodarki”⁷. Zgodnie z zapisem zawartym w strategii,

⁷ *Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2006, s. 7.

chcąc propagować aktywne spędzanie czasu wolnego należy zwrócić szczególną uwagę na rozbudowę już istniejącego i rozwój nowego zaplecza sportowo-rekreacyjnego.

Kolejnym istotnym dokumentem jest Strategia Rozwoju Sportu w Polsce. Wszystkie działania i wyznaczone kierunki rozwoju są zorientowane na osiągnięcie głównego celu strategicznego, jakim jest: „Aktywne i sprawne społeczeństwo”. W celu realizacji zadań wyznaczono trzy priorytety działania wraz z obszarami.

Na szczeblu regionalnym – województwa dolnośląskiego formułowanych jest wiele dokumentów regulujących zrównoważony rozwój gospodarki, w tym dziedzin takich jak sport, rekreacja czy turystyka. W zapisach zatytułowanych m.in.: „Kierunki działania Samorządu Województwa Dolnośląskiego” czy „Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013” zauważana jest potrzeba podejmowania inicjatyw związanych z rekreacją, w tym także infrastruktury rekreacyjno-sportowej. W dokumentach tych rekreacja jest ściśle powiązana z rozwojem turystyki.

Na poziomie miasta Wrocław opracowywana jest „Strategia Wrocław w perspektywie 2020 plus”, która określa gałęzie i rynki, wobec których ma być wdrażana strategia. Dokument ten sformułowany na poziomie lokalnym jest głównym wyznacznikiem do opracowania szczegółowych planów rozwoju konkretnych dziedzin, np. „Strategii Wrocławia w zakresie rekreacji i sportu” czy „Strategii rozwoju turystyki dla miasta Wrocławia na lata 2008-2013”. Wizja ujęta w ogólnej strategii Wrocławia, która ma być jednocześnie miernikiem skuteczności podejmowanych działań, zakłada trzykrotny wzrost aktywnie wypoczywających mieszkańców do 2020 r. Misją są wciąż aktualne słowa wypowiedziane w roku 1997 przez papieża Jana Pawła II: „Wrocław miastem spotkań – miastem, które jednoczy”. Obowiązki związane z tą misją to budowanie przyjaznego do życia, rozwiniętego, tolerancyjnego i wyróżniającego się miasta. Strategia nie wyznacza również priorytetowych działań i zadań, ale określa kierunki zmian, uwzględniające modyfikacje warunków społeczno-gospodarczych. Wrocław ma bardzo duży potencjał atrakcyjności. Dotyczy to zarówno jego usytuowania, życzliwego nastawienia mieszkańców, gospodarki czy infrastruktury. Na terenie miasta jest też wiele obszarów, które mogą stanowić podstawę do rozwoju rekreacji. Zgodnie z zapisami w tym dokumencie wskazaniem związanym z rekreacją jest tworzenie przestrzeni, gdzie można rozwijać swoje ambicje życiowe oraz przeciwdziałać rozwojowi patologii społecznych. To właśnie rekreacja ruchowa może zaspokajać potrzeby bycia odważnym i wносить do życia urozmaicenie. Wykorzystanie potencjału czasu wolnego oparte powinno być również o współpracę miasta ze społecznością lokalną. Wskazaniem jest też udostępnianie zaplecza sportowo-rekreacyjnego szkół (wzrost roli tych placówek) oraz popieranie inicjatyw podejmowanych przez organizacje, prowadzących do osiągnięcia dobra

wspólnego i rozwój szerokiego zakresu usług rekreacyjnych skierowanych do mieszkańców i turystów. Wykorzystanie ogromnego potencjału atrakcyjności rzeki Odry to także jedna z perspektyw rozwoju miasta. Wytycznymi w rozwoju, które powinny zostać uwzględnione w planach operacyjnych jest również budowa bazy sportowo-rekreacyjnej, bądź zaadaptowanie do tych celów obiektów przemysłowych, wyodrębnienie miejsc spokojnych spacerów i rozmów oraz budowa bezkolizyjnej sieci ścieżek rowerowych. W osobnym punkcie duże znaczenie przypisuje się rozwojowi przestrzeni rekreacyjnej. Stwierdzony jest nie tylko fakt, iż Wrocław jako miasto atrakcyjne musi posiadać bogatą ofertę usług realizowanych w czasie wolnym, ale też podaje wytyczne, jak do tego stanu doprowadzić. Jest to między innymi:

- świadomość władz, „że dzieci muszą się wybawić, młodzi muszą się wysumieć, dorośli muszą się zrelaksować, starzy muszą odpocząć”. Miasto musi spełniać te potrzeby bezkolizyjnie.
- miejskie imprezy powinny być zaplanowane na każdą z czterech pór roku – „rozbudowanie kalendarza stałych imprez tworzących tradycję i markę miasta”.
- trzeba tworzyć „obiekty pozwalające na podziwianie i uprawianie sportu”.
- trzeba dążyć do „rekreacyjnego wykorzystania rzeki i jej dopływów, narzeży i wysp”⁸.

Tworzenie oferty rekreacyjnej związane jest z potrzebą innowacyjności, podejmowania przemyślanych ukierunkowanych na przyszłość działań, umiejętność współdziałania ze sobą różnych jednostek, nie tylko tych działających w sektorze publicznym.

Na podstawie sformułowań zawartych w „Strategii Wrocław 2020 plus”, 12 lipca 2001 r. został opublikowany dokument szczegółowy dotyczący rozwoju rekreacji, czyli „Strategia Wrocławia w zakresie rekreacji i sportu”. Wszystkie cele ujęte w tym dokumencie są podporządkowane misji: „Wrocławski styl wypoczynku”, „Mądrość ruchu – radość umysłu”. Chcąc zwiększyć znaczenie rekreacji i sportu w życiu człowieka musi dokonać się zmiana w jego filozofii życia, modyfikacja w świadomości, ponieważ to one przynoszą poczucie satysfakcji i pozwalają na efektywną regenerację sił psychofizycznych. „Zadaniem władz miasta będzie zatem stworzenie warunków do przygotowania możliwie jak najbogatszej palety ofert, uwzględniającej kryteria przestrzenne oraz dostępność finansową. Konieczna będzie przy tym ciągła modyfikacja tej oferty pod kątem aktualnego zapotrzebowania społecznego i zgłaszanych preferencji”⁹. Zmiany w myśleniu wrocławian, rozbudzenie potrzeb aktywnego spędzania czasu wolnego, wiązać się będzie ze wzrostem ich uczestnictwa w różnych formach, a także

⁸ *Strategia Wrocław w perspektywie 2020 plus*, Prezydent Wrocławia dr Rafał Dudkiewicz, Wrocław, s. 41-42.

⁹ *Strategia Wrocławia w zakresie rekreacji i sportu*, Wrocław 2001, s. 2.

ich oczekiwań w stosunku do proponowanej oferty. Ze względu na kształtowanie odpowiednich wzorców zachowań wolnoczasowych od dzieciństwa w strategii ujęty jest również uzasadniony wymóg edukacji wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Wszystkie działania podejmowane przez miasto mają jednocześnie działanie promocyjne, ukazujące Wrocław jako miejsce atrakcyjne i przyjazne. Dla ułatwienia realizacji oraz zwiększenia efektywności podejmowanych celów związanych ze sportem i rekreacją wyznaczone zostało kilka obszarów działania:

- edukacji do aktywności ruchowej,
- rekreacji na osiedlach,
- rekreacji w zieleni,
- rekreacji wodnej,
- wrocławskie usługi rekreacyjne,
- rekreacyjny sposób przemieszczania się,
- rekreacja w aglomeracji,
- sport wyczynowy¹⁰.

Najbardziej aktualne zapisy dotyczące programu rekreacji ruchowej na terenie miasta Wrocławia o perspektywie długofalowej są zawarte w „Strategii rozwoju turystyki dla Wrocławia na lata 2008-2013”. Tworzenie produktu turystycznego jest ściśle związane z rozwojem rekreacji, np. tworzeniem szlaków tematycznych. Zrównoważony rozwój obu tych dziedzin pozwala na lepszą eksploatację posiadanych przez miasto walorów. Jednym z założeń tego dokumentu jest tworzenie produktu turystycznego, jakim jest: „Rekreacja w mieście”. Produkt ten wymaga również pewnych istotnych uwarunkowań infrastrukturalnych. Są to zarówno hotele, restauracje i puby, udogodnienia transportowe, czyli tanie linie lotnicze oraz połączenia kolejowe, jak również typowe elementy bazy rekreacyjno-sportowej: lodowiska, tereny zielone, ścieżki rowerowe, zagospodarowanie Odry czy pola golfowe. Zapisana w tym dokumencie jest potrzeba „rewitalizacji części parków miejskich, które są miejscem rekreacji zarówno dla mieszkańców, jak i turystów odwiedzających miasto, stan czystości dopływów Odry, [...] stosunkowo nie-spójna sieć ścieżek rowerowych”¹¹. Mocną stroną jest dość duża ilość terenów zielonych, na których można podejmować różne formy rekreacji ruchowej oraz jednocześnie podnoszących atrakcyjność miasta dla turystów, a także możliwość różnorodnego spędzania czasu wolnego przy wykorzystaniu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Ograniczeniem zaś jest niewielka liczba imprez o charakterze sportowym (szczególnie poza letnimi miesiącami) i mała liczba pływalni. Strategia wykazuje również podniesienie jakości świadczonych usług, których stosunek do ceny nie jest korzystny.

¹⁰ Ibidem, s. 3-4.

¹¹ *Strategia rozwoju turystyki dla miasta Wrocławia na lata 2008-2013*, Urząd Miasta, Wrocław, s. 12.

Przyglądając się głównym inwestycjom podejmowanym na terenie miasta w ostatnich latach, można dostrzec prężnie rozwijający się program rowerowy. Zwiększające się nakłady finansowe w kolejnych latach mają swoje odzwierciedlenie w praktyce. Od roku 2000 długość ścieżek rowerowych przyrosła ponad dwukrotnie i przekroczyła długość 150 km. Kolejne plany rozbudowy ścieżek są efektem współpracy miasta ze środowiskiem rowerzystów – Wrocławskiej Inicjatywy Rowerowej¹². W 2009 i 2010 r. postawione zostały również liczne stojaki, gdzie można przyczepić rower. Powstały również liczne wypożyczalnie rowerów miejskich, co zdecydowanie wpłynęło na rekreacyjny sposób przemieszczania się wrocławian.

Istotnym walorem, dostrzeganym również przez miasto, są tereny położone w okolicach Odry. Rewitalizacja wysp i nadbrzeży odrzańskich zajmuje bardzo ważne miejsce w dokumentach. Odra stanowi duży atut Wrocławia. Jest atrakcyjna pod względem zarówno rekreacyjnym, jak i turystycznym. Wzdłuż nabrzeży odrzańskich zlokalizowanych jest ponad 300 restauracji, kawiarni, barów i pubów. Wraz z nadejściem wiosny zaczynają kursować tramwaje wodne czy statki wycieczkowe, a także organizowane są liczne imprezy plenerowe. Latem jest to miejsce organizacji licznych regat, wędrowek kajakowych, np. spływ kajakowy wokół Wrocławia, a także imprez prowadzonych np. z okazji „Dnia Dziecka”. W ramach między innymi „Dni Odry” organizowane są również koncerty piosenki żeglarskiej, a w czasie „Karnawału Odrzańskiego” wyścigi na łodziach smoczyczych. Obszary zielone niezwykle pozytywnie oddziałują na jakość wypoczynku, zdrowia oraz rekreacji czynnej i biernej. Powinny mieć one szczególne miejsce w planach zagospodarowania terenu. Są również chętnie odwiedzane przez mieszkańców w celach regeneracji sił fizycznych i psychicznych.

Aktualnie kierunki rozwoju Wrocławia są bardzo ściśle związane z inwestycjami odnoszącymi się do piłki nożnej. Od roku 2008 trwają intensywne prace związane z przygotowaniem Wrocławia do Mistrzostw Europy UEFA EURO 2012. W bieżącym roku zakończono budowę stadionu piłkarskiego na Maślicach oraz podjęto wiele inicjatyw budowy Piłkarskich Centrów Treningowych, a także boisk piłkarskich o sztucznej nawierzchni. Nowe obiekty sportowe najprawdopodobniej będą służyć także jako miejsca koncertów, pokazów multimedialnych oraz wydarzeń sportowych, takich jak mecze WKS Śląsk Wrocław itp.¹³

Niestety trzeba też wspomnieć, że wiele wcześniej zaplanowanych projektów modernizacji obiektów rekreacyjno-sportowych nie ujrzy światła dziennego, ze względu na zbyt wysokie koszty realizacji¹⁴.

¹² Informacje uzyskane podczas rozmowy z pracownikami Wydziału Inżynierii Miejskiej.

¹³ www.2012.wroc.pl/index.php/pl/stadion-wroclaw#/index.php/pl/stadion-wroclaw/start [10.09.2012].

¹⁴ Informacje z planów obiektów treningowych uzyskanych w dziale Inwestycji Młodzieżowego Centrum Sportu.

Ze względu na duże zainteresowanie wrocławian pływaniem, a szczególnie podniesienie atrakcyjności miasta został wybudowany Aquapark. Ten wielofunkcyjny obiekt obejmuje basen sportowy, liczne baseny rekreacyjne, studio fitness, sauny oraz wellness i jest idealnym miejscem do aktywnego wypoczynku. Nie jest to koniec inwestycji, na które były przeznaczane środki finansowe przez miasto w ostatnich kilku latach. Działania także dotyczyły:

- modernizacji basenu przy ulicy Raławickiej,
- przebudowy terenów rekreacyjnych przy ulicy Polnej i Harcerskiej,
- Parku Przygody,
- strzelnicy przy ul. Wodzisławskiej,
- rozbudowy Centrum Rekreacji Spiska – budowy kortów, renowacji lodowiska,
- budowy kompleksu rekreacyjno-sportowego przy ul. Wiaduktowej,
- budowy Wrocławskiego Parku Rozrywki,
- Wrocławskiego Toru Wyścigów Konnych na Partynicach.

Sport i rekreacja ze względu na łączenie w sobie wielu dziedzin życia człowieka wpływają m.in. na rozwój gospodarki. Są wartością cywilizacyjną, kulturową i społeczną, którą należy nieustannie stymulować do wzrostu. Pomimo wielu korzyści, jakie niesie ze sobą aktywne spędzanie czasu wolnego jest ono niedoceniane, a sport nie należał do zadań najważniejszych w państwie. Brak silnego i zdecydowanego działania polityki kraju, a także dostępności do sportu oraz zaplecza sportowo-rekreacyjnego, uboga oferta programowa doprowadziły do zaniedbania tej dziedziny. „Biorąc pod uwagę fakt, że mieszkańcy wielkich miast spędzają znaczną część swojego życia w obrębie aglomeracji miejskich, konieczne jest stworzenie dla nich warunków do uczestnictwa w rekreacji ruchowej”¹⁵.

Przygotowywanie się miasta Wrocławia do organizacji UEFA 2012 spowodował ograniczenie środków finansowych, które mogłyby być przeznaczane na rozbudowę infrastruktury rekreacyjno-sportowej, co wskazuje na potrzebę szukania rozwiązań w tym zakresie. Wrocław, będąc miastem spotkań, jest też terenem atrakcyjnym dla wypoczynku osób tu przebywających, co związane jest bezpośrednio z rozwojem rekreacji ruchowej – zarówno bazy, jak i oferty. Turystyka wypoczynkowa oraz aktywna (wodna, rowerowa, piesza) również potrzebują zaplecza, z którego w ramach form podejmowanych w czasie wolnym mogliby korzystać również stali mieszkańcy. Być może turystyka jest w obecnym czasie jedyną szansą rozwoju rekreacji. Optymalnym rozwiązaniem na rozwój rekreacji

¹⁵ T. Fąk, A. Kaik-Woźniak, *Edukacyjne aspekty wrocławskiej strategii w zakresie rekreacji ruchowej*. w: *Hotelarstwo, gastronomia turystyka i rekreacja w procesie integracji europejskiej*, red. W. Siwiński, R. Tauber, E. Mucha-Szajek, Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii, Poznań 2004, s. 453.

stają się także prywatni inwestorzy. Kapitał prywatnych osób czy przedsiębiorstw jest szansą na rozbudowę infrastruktury rekreacyjno-sportowej w ciągu przy najmniej dwóch najbliższych lat. Zadaniem sektora publicznego, czyli władz miasta jest zatem ułatwienie podejmowanych inicjatyw, fachowa pomoc oraz poszukiwanie funduszy z Unii Europejskiej.

Podsumowanie i wnioski

Wszystkie działania podejmowane przez miasto Wrocław powinny mieć swoje odniesienie w regulacjach prawnych. Dynamiczne przemiany w zakresie rozwoju rekreacji wskazują również na pilną potrzebę aktualizacji dokumentu sformułowanego w 2001 r. Aspektem, który był już poruszony w niniejszej pracy, a który na jego koniec wymaga podkreślenia, to edukacja kultury do czasu wolnego szczególnie wśród najmłodszych jej uczestników. Wszelkiego rodzaju media – telewizja, radio, prasa, Internet mają ogromny wpływ na kształtowanie się określonych zachowań w społeczeństwie i warto je wykorzystać, ponieważ mieszkańcy Wrocławia czasem nie wiedzą, że w mieście lub jego pobliżu znajdują się interesujące miejsca do czynnego wypoczynku.

Reasumując, należy podkreślić, że działania miasta Wrocław mogą stwarzać możliwości rozwoju rekreacji ruchowej i sportu przez planowanie i realizację wielu przedsięwzięć, które nie tylko zwiększą bazę rekreacyjno-sportową, ale również upowszechnią aktywny sposób wypoczynku. Zachęcanie mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego to nie tylko ich edukacja, organizowanie imprez czy kampanii reklamowych, ale też tworzenie bogatej oferty opartej o dobre warunki wypoczynku i to nie tylko infrastrukturalne, ale i psychiczne. W świetle tych rozważań można ogólnie stwierdzić, że miasto Wrocław dąży do realizacji przyjętych założeń określonych w analizowanych dokumentach i działania te mają wpływ na wielkość zaplecza sportowo-rekreacyjnego oraz szeroki zakres oferowanych usług, a tym samym na dynamiczne powiększanie się liczby osób aktywnie ruchowo spędzających czas wolny.

Literatura

- Dumazediere J., *Current problems of the sociology of leisure*, w: M. Kwilecka, Z. Brożek, *Bezpośrednie funkcje rekreacji*, AlmaMer, Warszawa 2007.
- Fąk T., Kaik-Woźniak A., *Edukacyjne aspekty wrocławskiej strategii w zakresie rekreacji ruchowej*, w: *Hotelarstwo, gastronomia turystyka i rekreacja w procesie integracji europejskiej*, red.

- W. Siwiński, R. Tauber, E. Mucha-Szajek, Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii, Poznań 2004.
- Fąk T., Kaik-Woźniak A., *Oferta Wrocławia w zakresie rekreacji ruchowej w opinii mieszkańców miasta*, w: *Turystyka i Rekreacja*, AWF, Warszawa 2008.
- Perechuda K., Cieśliński W. i in., *Raport o stanie i perspektywach rekreacji i sportu we Wrocławiu*, AWF, Wrocław 2000.
- Podstawy rekreacji i turystyki*, red. S. Toczek-Werner, AWF, Wrocław 2005.
- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2006.
- Strategia rozwoju turystyki dla miasta Wrocławia na lata 2008-2013*, Urząd Miasta, Wrocław.
- Strategia Wrocław w perspektywie 2020 plus*, Prezydent Wrocławia dr Rafał Dudkiewicz, Wrocław.
- Strategia Wrocławia w zakresie rekreacji i sportu*, Wrocław 2001.
- Uczestnictwo Polaków w sporcie i rekreacji ruchowej w 2008 roku*, GUS, Warszawa 2009.
- Ustawa o sporcie z 25 czerwca 2010 r.
- www.2012.wroc.pl/index.php/pl/stadion-wroclaw#/index.php/pl/stadion-wroclaw/start [10.09.2012].

The realization of recreation and sports strategy for Wrocław – *status quo* and determinants

Summary. Increasing interest in physical recreation of local community members at any age has been observed nowadays. Interesting offer regarding physical activities accompanied with corresponding educational and promotional activities may support the development of desired habits in the area. In July 2001 the Wrocław Municipality took certain measures by approving the Physical Recreation and Sport Strategy. Authorities assumed ongoing monitoring of the strategy's implementation which entails the analysis of this research work along with the presentation of the information regarding the *status quo* and determinants of the strategy delivery. Diagnostic survey method accompanied by interviews, observations and document analysis are applied in the research data collection process. Thorough examination of the collected information it is confirmed the operations of Wrocław local government influencing the growth in the area of new recreation and sports facilities construction as well as wide range of services provided, which is accompanied by an increasing number of city dwellers who commit themselves to physical leisure activities.

Key words: healthy lifestyle, physical activity, physical recreation offer, recreation and sports strategy for Wrocław

